

during searching and research activity at the extraschoolastic educational establishments.

Keywords: *searching and research activity, forming of creative activity, senior school age, extraschoolastic educational process.*

Відомості про автора:

Гаврилюк Валерій Юрійович – аспірант Інституту проблем виховання НАПН України, завідуючий навчально-методичним кабінетом позашкільної освіти Київського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів.

Робоча адреса – Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів, вул. Ярослава Мудрого, 37, м. Біла Церква, Київська обл., 09107.

Домашня адреса – вул. Водопійна 19, кв. 138, м. Біла Церква, Київська обл., 09117.

Домашній телефон – (04563) 39-19-05; **мобільний телефон** – 096-941-98-48.

ФОРМУВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДИТИНИ ЗАСОБАМИ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Мазуркевич І.В., методист Київського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів

Геній – це 1 відсоток таланту
та 99 відсотків праці

T. Edison

Формування творчої, високоінтелектуальної особистості сьогодні не залишається поза рамками соціальних ініціатив президента, спрямованих на підвищення рівня якості позашкільної освіти та залучення дітей до пікової конструктивної роботи.

Особливість позашкільного навчально-виховного процесу полягає у проектуванні таких педагогічних методик та технологій, які могли б якнайбільше допомагати дітям зорієнтуватися і самореалізуватися у складній багатогранній соціокультурній ситуації. Позашкільна освіта та виховання здійснюється в закладах, які покликані сприяти соціальній адаптації особистості у реальному житті, у відкритій системі соціалізації. Нова територія самостійний вибір і використання педагогами доступних для сприйняття

вихованцями різноманітних форм і методів навчально-виховного процесу. У тому числі – визначення, тематики, методик і методів наукових досліджень, їх опанування з урахуванням вікових особливостей, здібностей та інтелектуальних можливостей особистості.

Широкі можливості у цьому напрямі забезпечуються тим, що позашкільна освіта є потужним, демократичним та гнучким засобом залучення до співпраці у розвитку дітей і підлітків науковців вищих навчальних закладів, співробітників бібліотек, лабораторій, учасників наукових об'єднань, адміністрацій лісництв і парків та багато іншого, необхідного для інтелектуального розвитку обдарованої дитини і часто не доступного для дитини в умовах навчання у загальноосвітньому навчальному закладі.

Звичайно, розвиткові інтелектуальних здібностей дитини сприяють різні види діяльності, оптимальні для певної вікової категорії. Та найбільший потенціал, безперечно, має еколого – природничий напрям позашкільної освіти.

Людина – частина природи. Від свого народження дитина починає пізнавати світ через спостереження за рослинами і тваринами, природними явищами. Зростає дитина – зростає і її допитливість, утамувати яку часто не під силу батькам. На цьому етапі дуже важливо залучити дитину до позашкільного навчання, підтримати формування творчого, креативного інтелекту.

Саме еколого – природничий напрям роботи забезпечує оволодіння дитиною знаннями про навколишнє середовище (природне і соціальне), усвідомлення себе частиною природи, можливість постійно спілкуватися з нею; формування екологічної культури особистості, набуття навичок і досвіду вирішення економічних проблем та передбачення можливих наслідків власної природо перетворюючої діяльності; залучення до практичної природоохоронної роботи, екологічної діяльності та збереження навколишнього середовища.

Пізнання природи не можливе без її дослідження. Залучення вихованців позашкільних навчальних закладів до роботи в Малій академії наук, створення екологічних проектів на базі еколого-натуралістичних гуртків, участь в науково-освітніх конкурсах щороку набуває все більшої актуальності. Розвиток особистості дитини може відбуватися лише тоді, коли вона стає суб'єктом практичної діяльності, а це передбачає її залучення ще до одного напрямку позашкільної освіти – дослідницько-експериментального. Він передбачає включення дітей і підлітків у науково-дослідну, пошукову роботу, поширення наукових знань та їх перетворення в інструмент творчого освоєння світу [1].

На сьогодні функціонування дослідницько-експериментального напрямку позашкільної освіти забезпечується переважно вчителями природничих

дисциплін загальноосвітніх навчальних закладів які за сумісництвом ведуть гурткову роботу на базі школи та науковцями – сумісниками у формі індивідуальних занять і консультацій. Кількість наукових гуртків природничого напрямку, де б діти опанували основи наукових знань – мізерна, а перспективи у інтеграції еколого-природничого та дослідницько-експериментального напрямків переоцінити складно. Адже саме такий тандем максимально сприятиме розвитку творчих якостей інтелекту – логічного, диалектичного та цілісного сприйняття дійсності, спостережливості дослідника, творчої уяви і фантазії, інтуїції, уваги і пам'яті, формуванню вміння визначати і розв'язувати життєві задачі, тощо.

На думку Пустовіт Г. П. [4], для ефективного реформування системи позашкільної освіти у руслі поєднання двох даних напрямків необхідно:

- створення ефективної системи роботи з проблеми формування творчих здібностей дітей та учнівської молоді в позашкільному освітньо-виховному просторі;
- удосконалення соціально-педагогічної моделі закладу, як комплексного позашкільного навчального закладу;
- організація методичного та психологічного супроводу діяльності позашкільних навчальних закладів.

Актуальн сьогодні є відродження юннатівського руху. Станції юних натуралістів, як і еколого-натуралістичні центри, відіграють важливу роль у формуванні креативного інтелекту у підростаючого покоління, глибокого інтересу до природи і сільського господарства. Вони ведуть роботу по вивченню і охороні природи рідного краю, організують діяльність учнівських мітінгів, проводять злети юних натуралістів і дослідників сільського господарства, а також традиційні масові заходи: День лісу, День птахів, Свято урожаю та інші.

Участь дітей у таких заходах сприяє професійній орієнтації та символізованню особистості у професійній діяльності, а також забезпечує потреби особистості у творчій самореалізації та реалізації змістовного дозвілля.

Таким чином, позашкільна освіта еколого-натуралістичного напрямку – це іншою складовою системи безперервної освіти у забезпеченні творчого, інтелектуального розвитку дітей та молоді. Її постійний розвиток та удосконалення є запорукою зростання активного, креативного та високоінтелектуального покоління української молоді.

Список використаних джерел:

1. Ковбасенко Л. І. Методика виховної діяльності в Малій Академії наук України : наук.-метод. посіб. / Л. І. Ковбасенко. – К., 2009. – 214 с.
2. Пустовіт Г. П. Теоретичні засади і методичні підходи щодо формування творчої особистості в позашкільних навчальних закладах / Г. П. Пустовіт // Теоретико-методичні основи творчої особистості в умовах позашкільних навчальних закладів : зб. мат. наук.-практ. конф. – К., 2006. – С. 38–69.

ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ВИХОВАНЦІВ ШКІЛЬНОГО ЛІСНИЦТВА ЯК УМОВА ТВОРЧОГО САМОВИЯВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ

Колосовська О.І., методист КЗ КОР

«Центр творчості дітей та юнацтва Київщини»

Підлісна Н.І., керівник гуртка

«Пилиповицьке учнівське лісництво»

Позашкільна діяльність сьогодні розглядається як одна з головних ланок безперервної освіти в системі виховання всебічно розвиненої особистості, найповнішого розкриття її задатків і нахилів, створення умов для розвитку й підтримки талантів та обдарувань у різних галузях знань; забезпечення при цьому можливостей щодо вибору діяльності, до якої дитина проявляє зацікавленість, створення необхідних умов для прояву її природних здібностей.

Широка мережа позашкільних закладів дає змогу учнівській молоді задовольнити потреби в додатковій освіті та змістовному дозвіллі, розвивати творчі здібності.

Позашкільний педагогічний процес будується на обов'язковому заохоченні різнобічного творчого самовиявлення учня, багатстві вражень, створенні оптимальних особистісних стосунків, які є джерелом продуктивної творчої діяльності дитячої спільноти.

У позашкільних навчальних закладах панує невимушене, неформальне спілкування, вільний вибір форм і засобів діяльності, які керівник гуртка використовує на свій розсуд, керуючись психофізіологічними особливостями розвитку дітей, власним досвідом, традиціями закладу, можливостями тощо.

Крім того, сама організація вихованців, їхньої діяльності у позашкільному закладі досить різноманітна. Уся позашкільна робота спрямована на розвиток